

ANMELDELSE

PERISKOP.NO <http://www.periskop.no/figurteater-med-budskap/>

Av Ragnhild Freng Dale

Figurteater med budskap

Svev» er en forunderlig liten forestilling som forvandler en dyp bekymring for verdens tilstand til poetisk og forsiktig symbolikk. Det vekker en undring som kan nå ut til både voksne og barn, selv om forestillingen i sin skjørhet står i fare for å gå i stykker om den står for stille.

Det er tydelig at gruppen som har laget «Svev» vet hva de vil med forestillingen, og som publikum trenger vi knapt noen programtekst for å forstå hva som står på spill. Det handler om vår verden og om menneskets møte med natur, kultur, sivilisasjon og teknologi, og om hvor lite som skal til før vår levemåte gjør ubotelig skade.

Figurteaterets scenespråk er et klokt valg. Det krever ingen komplisert handling, men gir en rik mulighet til å utforske tematikken i scenebilder og tablåer som er i stadig bevegelse, samtidig som det skapes rom for å stoppe opp og puste underveis.

Håpefullt og gravalvorlig

Det er ikke den virkelige store fortellingen som utfolder seg på scenen, men like fullt en viktig historie om et enkelt menneskes møte med noe som er uendelig større enn det selv. Det første som møter publikum er et regnfylt scenebilde med et ensomt tre. En liten, hvit figur dukker opp, og begynner å utforske det stadig skiftende universet hun befinner seg midt i. Scenene skifter gradvis, og hun beveger seg gjennom alt fra grønne enger med regnbuer til industri, den grå byen og fabrikkens destruksjon – før naturen igjen gjenerobrer scenens overflate.

Her er noe for store og små i alle aldre å glede seg over, og det er flust med referanser som føles svært relevante både hva gjelder klimadebatt og populærkultur. Den eneste teksten i stykket kommer like etter at industrien har ødelagt jorden, og forteller oss at naturen vil gjenopprette sin ære og igjen skape en luft vi kan puste i. Med en ny verden i vente fylles vi med en tro på at selv om framtidstablåene til tider virker mørke og dystre, er det fremdeles håp. Den vare symbolikken blir en enda mer inntrengende bønn til miljøvern enn det hadde vært å snakke rett ut, og treffer på et følelsesmessig plan som både er håpefullt og gravalvorlig på samme tid.

Grensen mellom lek og alvor

Mange av scenene er undrende og sarte, men av hensyn til den unge målgruppen skulle jeg gjerne sett et par dristige grep med regisaksen på de roligste passasjene. Selv om vi som er litt eldre har tålmodighet med stillstand som del av en helhet, var det tydelig under premieren at det var de mer dynamiske scenene som fanget barna best. Spesielt kan jentens flørt med teknologiroboten trekkes fram. Roboten, ført av Jorunn Lullau, virker først skremmende og fremmed, før jenten lokkes ut i en dans der begge figurene tar i bruk et variert og spennende visuelt vokabular til stadig skiftende musikk. De leker sammen et lite øyeblikk, men plutselig slår roboten seg vrang og skader jenten. Dette blir et dramatisk bilde på teknologiens muligheter og trusler, og hvordan den, lik naturen, er en del av den verden vi mennesker lever i. At grensen mellom lek og alvor kan være så kort er noe barn kan relatere direkte til egne liv, og

det er fint at en slik scene får plass før handlingen går over på et mer generelt plan. Når den industrielle byen kommer til syne, forfaller, og gir plass til noe nytt, er jenten i større grad tilskuer enn aktør. Hun får igjen vårt hovedfokus mot slutten, der roboten også får sitt sekund tilbake på scenen og letter stemningen før det hele er over.

Det er ikke den store historien som utspiller seg på scenen, men en viktig en. Foto: Marit Espeland

Lære av barnas respons

I programmet skriver gruppen bak «Svev» at de ønsker å stimulere til samtale om natur- og miljøvern mellom barn og voksne. Selv kaller de dette et beskjedent mål, men jeg vil driste meg til å si at dette ordvalget gjør både dem og saken mindre viktig enn de behøver å være. Det er på ingen måte beskjedent å lage en forestilling om disse temaene, og det er heller ingen grunn til å være beskjeden når FN's Klimapanel har gjort det klinkende klart at den verden vi overlater til våre barn er truet av menneskeskapt klimaendring. Det er derimot svært gledelig å slå fast at «Svev» føyer seg inn i en økende trend der teatergrupper og andre kunstnere arbeider med klima og miljø som utgangspunkt. At de i tillegg lager teater for barn – dem som skal arve jorden fra oss – er både oppløftende og viktig. Selv hadde jeg dessverre ingen barn med meg, og kan ikke med sikkerhet slå fast om de voksne følte et ansvar for å snakke om natur og miljø med barna etterpå. Men i forestillingen er det mye potensiale for å sette denne samtalen i gang, og kanskje kan vi voksne lære like mye av responsen barna kommer med, som barna kan lære av oss.

Preker ikke moral

Det bør nevnes at «Svev» er den første forestillingen som vises i den intime Søylesalen på Cornerteateret. Dette kler stykket svært godt, for flere enn de 50-60 tilskuerne som var tilstede kunne fort blitt for mye. Publikum trenger en fysisk nærhet til scenen for å oppfatte nyansene i samspillet mellom videoprojeksjon, musikk, og dukkemestre. Spillet mellom Holden, Lullau og dukkene deres er sømløst og godt, og kledd i svart beveger de to scenekunstnerne seg kontrollert og lett rundt hverandre på scenen. De gir full oppmerksomhet til bildene de skaper, samtidig som deres tilstedeværelse gir et ekstra element av menneskelighet. Dette er kunst laget av en tett, liten gruppe mennesker som kjenner hverandre godt, med en gjennomført soliditet som resultat. Forestillingen skal senere ut på turné og være en del av Den Kulturelle Skolesekken, og jeg håper dette vil skje i lokaler som på samme vis gir rom for den intimiteten stykket krever og fortjener.

«Svev» er tydelig på tematikk og preker verken moral, ansvar, eller skyld. Med kunstens lisens til å arbeide symbolsk og tvetydig gir forestillingen ingen tydelige svar, men legger til rette for en myk og mellommenneskelig inngang til miljøspørsmålet. Dette er figurteater med et budskap, eller en 45 minutters pustepause med rom for refleksjon. Må den få de ringvirkningene den ønsker å skape.